

PM**2024-12-02**

Strandnära provfiske i Vombsjön

Inom Fokus Vombsjön vill man komplettera provfisken som utfördes hösten 2020 i Vombsjön med strandnära provfiske under våren 2021, 2022. Detta för att förbättra kunskapen om områden där gäddlek kan förekomma och vilka fiskarter som finns i dessa områden. Även under 2024 genomfördes ett strandnära elfiske inom motsvarande områden som fiskades 2021 och 2022.

Provfisket utfördes med elfiske (kvalitativt) i tillrinnande vattendrag, våtmarker och strandzoner. Fisket genomfördes enligt framtagna metodik, vadringselfiske (Degerman och Sers 2017).

Fyra olika områden besöktes och provfiske genomfördes den 1 - 2 juni 2021, den 18 - 29 maj 2022 och den 11 - 12 juni 2024 (Eklöv 2021, 2023, figur 1).

Figur 1. Översiktskarta över Vombsjön som visar läge för provfiskade områden (A-D) under 2021, 2022 och 2024.

Område A ligger i en grund vik i sjöns nordvästra del. Rikligt med vegetation där vattenpilört dominerar samt förekomst av gäddnate och vattenskräppa. In mot land täta bestånd av salix. Fisk som fångades 2021 var mört, nissöga

och ål. Nissöga är en ovanlig art i Skåne och det var första gången arten registrerats i Vombsjön vid provfiske (figur 4). Tidigare har nissöga observerats av Leif Nilsson som fann ett dött exemplar för ca 30 år sedan vid stranden av sjön norra del (muntl. Leif Nilsson).

Under 2022 fiskades även en lokal väster om lokalen som fiskades 2021 (figur 1, 2). Fisk som fångades 2022 var gädda, nissöga och ål (tabell 1, figur 3). Vid fisket 2024 fångades braxen (juvenil) och ål (tabell 1, figur 5). I anslutning till fångst av braxen observerades ett stim av små braxen (< 25 mm).

Figur 2. Vy över fiskat område (2022) i sjöns nordvästra del (område A).

Figur 3. Gädda (*Esox lucius*) som fångade i sjöns nordvästra del (2022).

Figur 4. Nissöga (*Cobitis taenia*) som fångade i sjöns nordvästra del (2021, 2022).

Figur 5. Juvenil braxen (*Abramis brama*) som fångade i sjöns nordvästra del (2024).

Område B ligger i Borstbäcken nedre del. Rikligt med vegetation längs kanterna där starr (carex), jättegröe och mannagräs dominerar (figur 6). Fisk som fångades 2021 var abborre, gers och ål fördelat på två lokaler (figur 1, tabell 2). Mindre fisk som observerades i ytan bedömdes till mört.

Figur 6. Vy över fiskat område (2022) i Borstbäckens nedre del (område B).

Vid fisket 2022 fångades abborre och sarv (tabell 1, figur 7). Den övre lokalen som fiskades 2021 var ej tillgänglig, då ett stort nedfallet träd blockerade vägen för båten (figur 1). Vid fisket 2024 fångades abborre, mört och gärs.

Figur 7. Sarv (*Rutilus erythrophthalmus*) som fångade i Borstbäckens nedre del (2022).

Område C ligger inom en våtmark i Torpsbäckens nedre del (figur 1). Rikligt med vegetation i hela våtmarken (figur 8), förekomst av missne, jättegröe, mannagräs, vattenmynta, andmat, besksöta och starr (*Carex*). Fisk som fångades var abborre och mört (2021) och abborre, mört och ål (2022). Vid fisket 2024 fångades mört och gädda (180 mm).

Figur 8. Vy över fiskat område i Torpsbäckens nedre del (2021, 2022, 2024), område C.

Figur 9. Abborre (*Perca fluviatilis*) fångad i Torpsbäckens nedre del (2021).

Område D ligger i Björkaåns nedre del. Fisket utfördes längs kanterna med riklig förekomst av vegetation, jättegröe, mannagräs, missne, besksöta och kaveldun (figur 10). Fisk som fångades var mört (2021). Vid fisket 2022 registrerades ingen fisk, troligt på grund av relativt högt vattenstånd. Vid fisket 2024 fångades flera mindre gäddor (juvenila, figur 11).

Figur 10. Vy över fiskat område i Björkaåns nedre del (2024), område D.

Figur 11. Gädda (*Esox lucius*) som fångade i Björkaåns nedre del (2024).

Tabell 1. Artförekomst på de undersökta lokalerna under åren 2021, 2022 och 2024.

Område	Abb- orre	Brax- en	Gärs	Gädda	Mört	Niss- öga	Sarv	Äl
A. Nordvästra del		X		X	X	X		X
B. Borstbäcken	X		X		X		X	X
C. Torpsbäcken	X			X	X			X
D. Björkaån				X	X			

Tabell 2. Antal registrerade fiskar och längdintervall för registrerade arter under 2021, 2022 och 2024. För gädda har fisken delats upp i årsungar (0+) och äldre fisk (>0+).

Art	Antal	Längd (mm)
Abborre (<i>Perca fluviatilis</i>)	19	67 - 115
Braxen (<i>Abramis brama</i>)	4	18 - 21
Gädda (<i>Esox lucius</i>) 0+	4	71 - 78
Gädda (<i>Esox lucius</i>) >0+	1	180
Gärs (<i>Gymnocephalus cernuus</i>)	4	56 - 76
Mört (<i>Rutilus rutilus</i>)	39	40 - 82
Nissöga (<i>Cobitis taenia</i>)	2	50 - 68
Sarv (<i>Rutilus erythrophthalmus</i>)	2	104 - 166
Ål (<i>Anguilla anguilla</i>)	3	180 - 340

Sammanfattning

Det utförda provfisket visade på låg förekomst av fisk inom de undersökta områdena (tabell 1, 2). Vanligast förekommande var abborre, mört, gädda och ål. (tabell 1, 2). Andra arter som förekom var braxen, gärs, nissöga och sarv. Arter som kan äta gädd-rom och yngel är abborre, gärs, mört och ål men dessa är vanligt förekommande i sjön och utgör sannolikt inget större hot mot gäddans föryngring. Ett större hot är om det förekommer stora mängder spigg (små- och storspigg), vilket har uppmärksamats i Östersjön som en fara för både gädda och abborre genom att den äter yngel och ägg och konkurrerar om samma föda som ungfiskar av gädda och abborre (Nilsson 2019). Vid provfisket 2021, 2022 och 2024 i Vombsjön fångades ingen spigg.

Förekomst av nissöga i Vombsjön vid provfiskena 2021 och 2022 var en glädjande nyhet och bekräftar det fynd som Leif Nilsson gjorde för ca 30 år sedan. Nissöga förekommer i några få sjöar i Skåne, Krageholmssjön i södra Skåne och Ivösjön, Oppmannasjön och Levräsjön i nordöstra Skåne (Eklöv 2002).

REFERENSER

Degerman, E. & Sers, B. 1999. Elfiske. Standardiserat elfiske och praktiska tips med betoning på säkerhet såväl för fisk som fiskare. Fiskeriverket information 1999:3.

Degerman, E. & Sers, B. 2017. Fisk i rinnande vatten - Vadningselfiske. Version 1:8, 2017-04-25. Havs och Vattenmyndigheten.Handledning för miljöövervakning. 17 s.

Eklöv, A. 2002. Inventering av nissöga i Ivösjön, Oppmannasjön och Levräsjön 2001. Rapport Länsstyrelsen i Skåne. 28 s.

Eklöv, A. 2021. Strandnära provfiske i Vombsjön. 2021 PM 2021-06-10 Fokus Vombsjön. 6 s.

Eklöv, A. 2023. Strandnära provfiske i Vombsjön 2022. PM 2023-03-06 Fokus Vombsjön. 6 s.

Nilsson, M. 2019. Oroväckande ökning av storspigg i Östersjön. Sveriges Natur 2019.

Eklövs Fiske och Fiskevård

Anders Eklöv